

שווקי אבו־שקרא / אונסי אלי־חאג': איפה היית אדוני בנולחמה ?

תמונה ראשונה

ש — איפה היית, אדוני, במלחמה ?

א — הצנזורה מחקה אותי.

ש — אבל ראיתי אותך על השטח הלבן שנשאַר.

א — כי מקורי לבן.

ש — אינך רוצה את השחור ?

א — מעל לברך לבנה, מעל לברך לבנה.

ש — תיק. תק. תוק. כלום לא שמעת ?

א — שמעתי את כל השפה הערבית ולא יכלתי להאמין.

ש — ראיתי באזני ושמעתי בעיני והבטתי בפי. היו המטוסים, אדוני

הלבן, מרחפים והעשן מתמר והצבא שבר ונשבר. האמן לי והאמן להם.

הבט שמאלה ותראה ותשמע ותביט.

א — הבטתי שמאלה ולבי עיף. המלחמה לא קרתה.

ש — מי שאין לו מלחמה הוא פסל הוא כוכב.

והמלחמה בקרבך גם אם אתה לבן.

א — אני מפקד הצבאות המנצחים (צנזורה)

ש — (צנזורה)

א — ארצי רחוקה מעבר לעולם. ארצי בתוך יאושי.

ש — ומה מספר תושביה ?

א — אחד, כשמים מעל לכוכבים.

ש — ואין בארצך אשה וסבתא וילד ובחור וארבה ?

א — אל ארצי באה רכבת...

ש — מי נוהג בה ?

א — נושא־המכתבים.

- ש — פקיד או משורר ?
 א — אינדיאני, כמו עץ.
 ש — האם כנר הוא ? מעשן מקטרת ?
 א — מערפל וחנוך, יש לו בת יפה.
 ש — הוא—אתה ?
 א — אני מפקד הצבאות המובסים (צ'נווה)
 ש — אני הולדתי בן זכר. אלמדנו מלחמה והוא יהיה מפקד וינצח.
 יש לך בנים או שאתה עקר ?
 א — אני שכן אבל, את דלתותי נעלתי וכתבתי עליהן: כאן נקברו
 המלחמה והשלוש.

תמונה שניה

- ש — מוג'האור. מענין אותי מוג'האור. נגיע אל הירח אם יהיה צח.
 א — מענינים אותי הערבים. לא מענינים אותי הערבים.
 ש — הלילה ההוא הוא אלף לילה ולילה. שהרוד היתה מטוסים.
 שהריר חזהו נפתח לעת בקר.
 א — ונסתם לעת בקר. מוג'האור, כאן, פרוזה עכורה.
 ש — אני הבהן ואל-המלחמה. "אל מזבחי הטוהר לא תקרב..."
 א — אסור לקרב אל פי הטוהר.
 ש — גדרנו תגונן מפני העכביש. קורתנו—מפני השמש. יש לנו
 ויתים. ברוכים הבאים, הלוחמים.
 א — מה לי ולך, בן-אדם: מה לי ולך, אשה. מה לי ולך, מלחמה. מה
 לי ולך, שלום. אני רוצה לישון עד שישלט הסדר.
 ש — המנוטוניות היא אפעה המחליק על השלג. המחליק על המים.
 צבעה ח'קי. היא נערה הישנה ביער. מהתלון אשבר לה לחם ואמר
 לה זה בשרי. מים אגיש לה ואמר זה דמי, שתיהו.
 א — יום-ראשון. לקווי-ירח. אני בן שבע. מתה אמי. היתה אמי ימאית.
 יבש הים מצערה. היתה אמי מטוס. נסיכת האויר היתה. ביום ההוא
 בגדו בה הרוחות. הלכה אמי מאחורי הרוחות. השאירה אותי בודד
 בשפה הערבית.

ש — בַּמְתַּנִּי נִדְן. בְּנִדְן סִפִּין מִטְּבַח. נְשֵׂאתִי אֶת הַסִּפִּין וְהַלְכַתִּי. לְבִשְׁתִּי אֶת עֲצָמֵי וְעַל רֵאשִׁי אֶהֱלֵ אֶלּוֹן. וְעַל עֵינַי תִּרְבַּת שֶׁמֶשׁ. וּבִיָּדַי כֵּד שֶׁמֶן וְסִפּוֹר הַכֵּד. הַגַּעֲמִי אֶל הַיַּעַר. הַזֹּדְקָפוֹ הָאוֹתִיּוֹת וְהַסְּפָרוֹת. הַתְּחַלְתִּי לַחֲתֹךְ, לַחֲתֹךְ, לַחֲתֹךְ. אֶכְלֵתִי לְטָאָה וְחִזִּיר. שְׁחִיתִי בְּאֹיִר וְהִרְחַמְתִּי מִיָּם. וּלְשׁוֹנִי שֶׁתָּרָה מִמֵּאֲכָל הָאֵילִים.

א — חִכִּיתִי לְךָ אֶתְמוֹל, לָמָּה בָּאתָ הַיּוֹם? מֵעַל לְרֵאשֶׁךָ כּוֹבֵעַ, מֵעַל לְרֵאשִׁי אֶהֱלֵ הַשָּׁמַיִם.

ש — סוֹר מִדְּרָכַי, מִשְׁקָלִי עָלָה וְגִדְלֵתִי מִשְׁתִּית הַדְּבֵשׁ. עִם הַעֲנָקִים עָמִי. קִיס בֶּן אֶל־מְלוּחַ נִתַּךְ מִצְרִיבוֹת הָאֶהָבָה. לִילָא בּוֹכָה עַל הָעֵינַים.

א — אַתָּה חֶפְשִׁי.

ש — יְרוּשָׁלַיִם יְרוּשָׁלַיִם אִם אֲשַׁכַּחְךָ תִּשְׁכַּח יְמִינִי...

א — אֲנִי שְׁמָאֲלִי.

ש — וְאֲנִי שְׁמָאֲלָה.

א — אֲנִי מוֹבָס. אֲנִי צוֹחֵק. אֲנִי מוֹבָס. אֲנִי בּוֹגֵד. כִּפֵּר הַהֲרוּגִים מִלְּעֶרֶת. תְּלוּ אוֹתִי בְּרָחוֹב "הָאֲדָמָה".

ש — שְׂמַח וְצַהֵל וְצַחֵק. אִם יִתְלוּךָ נִסְתַּבֵּל בְּךָ וְנִתְבַּדֵּר. לְחִיּוּךָ! בָּא. אֵלֶיךָ אֲתָךְ.

א — לָאָן?

ש — אֵל הַקֶּסֶף וְהַסַּנְגִּין.

א — אֲנִי לֹא צֵלָאֵח אֶל־דִּין. אֲנִי עֶלְדִּין.

ש — מִכִּים בְּדֵלֶת. זֶה סְבִי סְלִימָאן. אֲנִי בֶּן אָבִי, בֶּן סְלִימָאן.

א — הַמִּלְחָמָה הָאֲצִילָה עָלַי הַכֹּל. הַמִּלְחָמָה לֹא הָאֲצִילָה עָלַי דְּבָר. דְּפָקוּ בְּדֵלֶת, פְּתַחְתִּי לָהֶם. דְּפָקוּ בְּדֵלֶת, לֹא פְתַחְתִּי.

ש — הַלִּילִית גַּעֲשָׂתָה כְּנָרִי. וְהַכְּנָרִי שָׁר עַל רֵאשִׁי הַכִּידוֹנִים.

א — אָנוּ כָּאֵן בְּרִצּוֹן הָעַם וְלֹא נִצָּא אֵלָא עַל רֵאשִׁי הַבְּהוֹנוֹת.

ש — מִי שְׁחִכְנוּ לוֹ הַגִּיעַ אֶל שְׂדֵה־הַתְּעוֹפָה. הוּא יִרְדַּ וְחִבַּק אוֹתָנוּ עַד שְׁחַנֵּק אוֹתָנוּ.

א — אֲנִי מְכִיר זָקֵן אֶחָד שִׁיבְכָה מִחֵר עַל בְּנוֹ.

ש — וְיָבוֹא עִם זֶר קוֹצִים. וְיָבוֹא עִם קֶלַח בְּנִנְה וְיֵאכַל אוֹתוֹ עַל הַקֶּבֶר.

א — וְיִשְׁאֵל לָמָּה? וְיִשְׁאֵל לְמִי? וְשִׁפְמוֹ הַלְבֵן יִזְדַּעַע.

ש — וְשִׁתִּי דְמַעוֹת תּוֹלְגָנָה עַל לְחִיּוֹ כְּפָרְסוֹת סוּס וְתַתְּגִלְגָּנָה בְּרִדְתָן מִן הַהָר אֶל רִגְלֵי זָקֵנוּ.

- א — והוא הלך לאטו בין הערבים.
- ש — קולו ינשא מלא קינה לוחט פתגור. ויפרח עץ וייבש עץ ממשב קולו.
- א — ובשביל הירק ישתעשע בעלה רטב הגלוח אליו מנעוריו.
- ש — ויחזיק באבן וישליכנה השמימה ויחזיק בכתנתו לבל יפל והקר יכהו על ירכיו.
- א — אמר, האם הפסדנו במלחמה?
- ש — הפסדנוה עדרמות.
- א — ומה נעשה?
- ש — אדליק את הסיגריה ואת המלחמה.
- א — עטי זהב, איני רוצה שיאבד בקרב.
- ש — נחרב בימי והיונים עפו מגו.
- א — הוי רעיתי... הוי יונתי...
- ש — הו, ליל המלחמה, מתי המחר?
- א — ידך כחותם על לבי.
- ש — חבקתיה כאשר נפלה ונישן באהבה על גדרי התיל.
- א — כמגדל הלבנון צופה פני דמשק.
- ש — בשלבו ריחנים באין קמה, ספר וארו.
- א — אגרת ליילדי ספרים יפים. אגרת סם וכסופים.
- ש — חזרתי בריצה אל ביתי, תחת בית שחיי מפת פלשתינה ומאפי אגלי ועה נבהלים ונופלים על האסטרטגיה.
- א — מאחרי הזוגיית הפחלה פתה אשה באנחה את הרדיו. גדבק אלינו הכחל. הגן עלינו מהלא-כלום.
- ש — בא נניח את הנשק, נטיל בצל המנארית ונקנה שקדים ירקים ומלח, תרמוס ובטנים לא קלופים.
- א — אני ילד והעמיד עצלותי. גם אני אומר: המלחמה היא עגון לגברים. שיהיו הגברים גברים—אני נקי מדמם.
- ש — המים העכורים נטלה זכותם. וגוגיתי גשברה ושוב לא ראיתי, ובין החדשות צבו שפתי פעקיצת דבורה ולחיי תפחו כשכור. אז ירד הגשם וסמא אותי.
- א — אוסיף לבוא אל המלחמה בקולנוע.